

Coalitieakkoord 2026-2030

Met trots bouwen aan Twenterand

*Vertrouwen, duidelijke keuzes
en sterke dorpen*

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Hoofdstuk 1 - Bestuursstijl	5
Hoofdstuk 2 - Gemeentefinanciën	9
Hoofdstuk 3 - Wonen	13
Hoofdstuk 4 - Economie en groei	15
Hoofdstuk 5 - Mobiliteit en bereikbaarheid	19
Hoofdstuk 6 - Buitengebied, landbouw en natuur	23
Hoofdstuk 7 - Rust als kwaliteit	27
Hoofdstuk 8 - Zorg en ondersteuning	29
Hoofdstuk 9 - Opvang	33
Hoofdstuk 10 - Veiligheid en leefbaarheid	35
Hoofdstuk 11 - Inwonerbetrokkenheid	37
Hoofdstuk 12 - Regionale opgaven	39
Hoofdstuk 13 - Gemeentelijk vastgoed	41
Hoofdstuk 14 - Organisatie en dienstverlening	45

Inleiding

Met dit coalitieakkoord spreken we af wat we de komende jaren willen doen in Twenterand. Er komt veel op gemeenten af, bijvoorbeeld minder geld en grote opgaven. Daarom kiezen we voor een duidelijke en realistische aanpak. We bouwen voort op wat goed gaat en maken keuzes waar dat nodig is. We houden daarbij steeds in de gaten wat Twenterand sterk maakt.

Twenterand is een gemeenschap van mensen die betrokken zijn bij hun dorp. Inwoners, ondernemers en organisaties zetten zich samen in. We helpen elkaar en zoeken samen naar oplossingen. Dat vraagt om een bestuur dat dichtbij staat, duidelijk is en doet wat het belooft. Met dit akkoord laten we zien hoe we, met trots, verder bouwen aan Twenterand: eerlijk zijn over wat kan en wat niet, en keuzes goed uitleggen.

De komende jaren moeten we scherp kiezen. De gemeente krijgt minder geld, terwijl er veel moet gebeuren. Daarom brengen we eerst de basis op orde. We gaan zorgvuldig met geld om, stellen prioriteiten en maken alleen plannen die we ook echt kunnen uitvoeren. Zo houden we ruimte om later te investeren in de toekomst van Twenterand.

Tegelijk willen we dat Twenterand een fijne plek blijft om te wonen, werken en leven. We zetten in op sterke dorpen, voldoende woningen, een gezonde economie en goede voorzieningen. We doen dat samen met inwoners en partners. Daarbij is voor iedereen duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is.

Dit coalitieakkoord is geen lijst met wensen, maar een document dat richting geeft. We maken duidelijk waar we naartoe willen en welke keuzes daarbij horen. Stap voor stap werken we zo, met trots, aan een Twenterand dat financieel gezond is en klaar is voor de toekomst.

GemeenteBelangen Twenterand, ChristenUnie en SGP

Hoofdstuk 1 - Bestuursstijl

Vertrouwen geven

Dit college wil een dienstbaar bestuur zijn dat vertrouwen geeft en verdient. We zijn eerlijk, duidelijk en komen afspraken na. We leggen uit waarom we keuzes maken en zijn open als iets niet goed gaat. Bestuurders geven hierin het goede voorbeeld. Integriteit is voor ons belangrijk: we gaan zorgvuldig om met belangen en maken geen toezeggingen die we niet kunnen waarmaken. Zo bouwen we aan een betrouwbare overheid voor alle inwoners, ondernemers en organisaties.

Duidelijk en eensgezind

In dit bestuur is ruimte voor verschillende meningen. We vinden het belangrijk dat onderwerpen van meerdere kanten worden bekeken en dat afwijkende standpunten open besproken kunnen worden. Die gesprekken voeren we zorgvuldig en met respect. Dit doen we samen met de gemeenteraad en de inwoners van Twenterand. Daarna maken we duidelijke keuzes en dragen die gezamenlijk uit. Zo krijgen inwoners geen tegenstrijdige signalen, maar wel besluiten die goed zijn doordacht. Dat zorgt voor duidelijkheid, rust en een bestuur dat betrouwbaar en voortvarend kan werken.

Ruimte voor initiatieven

Ons uitgangspunt is om mooie dingen voor Twenterand mogelijk te maken. We willen inwoners, ondernemers en organisaties ruimte geven voor goede initiatieven. Binnen wetten en regels zoeken we naar wat wél kan. Als iets niet mogelijk is, dan leggen we dat duidelijk uit en kijken we of er alternatieven zijn. Dit vraagt lef en creativiteit van bestuur en ambtelijke organisatie. En een dienstbare houding die gericht is op meedenken en oplossingen vinden.

Samen zoeken naar oplossingen

Bij vraagstukken die direct merkbaar zijn in de leefomgeving van inwoners, zoals parkeren of andere situaties in woonstraten, kiezen we voor gesprek en maatwerk. Waar regels of handhaving tot wrijving leiden, gaan we in gesprek met bewoners om samen te zoeken naar oplossingen die passen bij de straat of buurt. We zijn duidelijk over wat kan en wat niet, en betrekken inwoners bij het vinden van een oplossing. Zo werken we aan begrip, draagvlak en praktische oplossingen.

Voor iedereen in Twenterand

We vinden het belangrijk dat inwoners zich gehoord voelen en worden uitgedaagd om mee te denken. Daarom betrekken we hen op een serieuze manier bij plannen en besluiten. We zijn vooraf duidelijk over wat kan en wat niet. We luisteren niet alleen naar de luidste stemmen, maar zoeken ook actief mensen op die minder snel van zich laten horen. Uiteindelijk nemen wij als bestuur besluiten en houden we regie. We zijn benaderbaar, spreken begrijpelijke taal en laten zien wat we doen en waarom.

Het verhaal van Twenterand

Wij zijn trots op onze gemeente en laten dat ook zien. In Twenterand gebeurt veel goeds: mooie initiatieven van inwoners, betrokken ondernemers, fijne dorpen, waardevolle natuur en projecten die vooruitgang brengen. We delen deze verhalen actief en besteden aandacht aan mijlpalen van projecten. We laten zien wat we doen en waarom. We vertellen samen het verhaal van Twenterand en laten zien waar we met elkaar aan werken. Niet “wij-zij”, maar “wij met elkaar”. We laten onze stem horen en dragen Twenterand met overtuiging en zelfvertrouwen uit, zowel binnen als buiten de regio.

Onafhankelijke nieuwsvoorziening

Een sterke lokale samenleving vraagt om een betrouwbare en onafhankelijke nieuwsvoorziening. Lokale journalistiek speelt een belangrijke rol bij het informeren van inwoners, het volgen van de lokale democratie en het zichtbaar maken van wat er leeft in onze dorpen en buurtschappen. Wij hechten daarom waarde aan een sterke en pluriforme streekomroep die dichtbij inwoners staat en lokaal geworteld is. Binnen onze mogelijkheden blijven we inzetten op een toekomstbestendige en onafhankelijke nieuwsvoorziening voor Twenterand en de regio.

Samenwerking

Veel grote opgaven kunnen we niet alleen oplossen. Daarom is een goede samenwerking belangrijk met partners, zoals maatschappelijke organisaties, buurgemeenten, het waterschap en de provincie. Wij zoeken meer de verbinding met partners om ontwikkelingen mogelijk te maken en groei te realiseren. Soms kiezen we bewust voor samenwerking, bijvoorbeeld vanwege kwetsbaarheid of schaalvoordelen. In andere situaties kiezen we voor regie en zijn we minder afhankelijk van anderen. Dit vraagt per situatie om maatwerk. We maken daarin bewuste keuzes en brengen scherp in kaart waar aanwezigheid en inzet voor Twenterand echt het verschil maken.

We willen onze positie in de regio verder versterken en spreken die ambitie ook uit. Dat vraagt om een meer gerichte en actieve lobby op onderwerpen die voor Twenterand van belang zijn. Daarbij kijken we verder dan alleen Twente en hebben we ook oog voor verbindingen met omliggende regio's, zoals Zwolle, Salland en Duitsland. We zorgen dat we op de juiste momenten aan tafel zitten, juist op plekken waar besluiten worden voorbereid die direct van invloed zijn op Twenterand. Per samenwerking bepalen we bewust onze rol: soms nemen we initiatief, soms werken we mee en soms volgen we.

Werken aan vertrouwen

We geven zelf het goede voorbeeld door te werken aan een betere samenwerking tussen raad, college en ambtelijke organisatie. We maken duidelijke afspraken: wat voor de één geldt, geldt ook voor de ander, investeren in kennis en voeren het gesprek met elkaar. Zo bouwen we aan meer vertrouwen, begrip en een open en veilige manier van samenwerken. Goede samenwerking vraagt ook om duidelijke voorbereiding en heldere afspraken over rol en mandaat, zodat bestuurders en organisatie weten waar zij voor staan en wat ze kunnen uitdragen.

Dienstverlening

Onze bestuursstijl laten we ook zien in onze dienstverlening. We staan dicht bij onze inwoners en zijn toegankelijk en laagdrempelig. We communiceren met eenvoudige en duidelijke taal. Inwoners en ondernemers moeten ons makkelijk kunnen bereiken en weten waar ze terecht kunnen. We zorgen voor eenvoudige en overzichtelijke processen en maken procedures waar mogelijk eenvoudiger, onder andere bij vergunningverlening. Persoonlijk contact blijft belangrijk. Het inloopsprekuren van kernwethouders, dat goed werkt, zetten we voort. Zo maken we dienstverlening praktisch, toegankelijk en dichtbij

Doelstellingen

- We maken begrijpelijke taal de norm.
- We vertellen “Het verhaal van Twenterand”.
- We willen onze positie in de regio verder versterken en spreken die ambitie ook uit.
- We maken een overzicht en prioritering van regionale samenwerkingsverbanden en bepalen per verband de gewenste rol van Twenterand.

Hoofdstuk 2 - Gemeentefinanciën

Waarom bezuinigen nodig is

De gemeente krijgt de komende jaren flink minder geld van het Rijk, terwijl taken en kosten blijven toenemen. Denk aan zorg voor inwoners, onderhoud van wegen en gebouwen en extra taken die gemeenten moeten uitvoeren. Daardoor ontstaat een groot tekort op de begroting. Als we nu niets doen, komen onze financiën verder onder druk te staan en verliezen we grip op onze uitgaven.

Het huishoudboekje op orde

We kiezen voor een realistische en verantwoordelijke koers en brengen onze financiën op orde. Dat betekent dat we de komende jaren stevig moeten bezuinigen. Zo voorkomen we structurele tekorten, houden we zelf de regie en voorkomen we financieel toezicht. Door nu orde op zaken te stellen, houden we ruimte om onze ambities te realiseren en te blijven investeren in wat belangrijk is voor Twenterand. We richten ons op een structureel sluitende begroting vanaf 2031. We doen dit stap voor stap en zorgen ervoor dat inwoners en organisaties op tijd weten waar ze aan toe zijn.

Eerlijk over wat kan en niet kan

We zijn open en eerlijk over de gevolgen. We kunnen niet alles blijven doen zoals we gewend zijn. Dat vraagt iets van iedereen. We maken duidelijke keuzes en leggen die goed uit. We beloven geen dingen die we financieel niet kunnen waarmaken. Zo zorgen we voor duidelijkheid en voorkomen we valse verwachtingen.

Voorzieningen behouden, niet uitbreiden

Ons uitgangspunt is om het bestaande voorzieningenniveau zoveel mogelijk in stand te houden. Er is de komende jaren geen ruimte voor uitbreiding. We richten ons vooral op onderhoud en vervanging. Nieuwe investeringen stellen we uit, tenzij ze echt noodzakelijk zijn en goed zijn onderbouwd. Nu maken we bewust een pas op de plaats, zodat we later weer verantwoord vooruit kunnen kijken.

Zorgvuldig omgaan met geld

We gaan zuinig en zorgvuldig om met gemeenschapsgeld. Reserves zijn belangrijk, maar geen bodemloze put. Incidenteel geld gebruiken we alleen voor eenmalige doelen, niet voor vaste lasten. We kijken daarbij naar het hele financiële plaatje: uitgaven, reserves én inkomsten. Voorstellen met financiële risico's wegen we zorgvuldig af. We houden grip op onze uitgaven. Zo zorgen we voor financiële rust en stabiliteit.

Uitvoeringskracht en organisatie

Wat we afspreken, moeten we ook kunnen uitvoeren. Daarom kijken we kritisch naar de manier waarop de gemeente werkt. We willen minder afhankelijk zijn van externe inhuur en investeren in een sterke, stabiele ambtelijke organisatie. Dat is beter voor de kwaliteit, de continuïteit én de kosten. We maken realistische

plannen die passen bij de mensen en middelen die we hebben. Zo zorgen we dat keuzes niet alleen financieel kloppen, maar ook uitvoerbaar zijn.

Samen door financieel zwaar weer

Deze keuzes raken inwoners, organisaties en de gemeente zelf. Dat realiseren we ons goed. Daarom zoeken we naar slimme en creatieve oplossingen, zonder heilige huisjes. We vragen ook van onszelf een bijdrage en kijken kritisch naar hoe we werken. Door nu samen verantwoordelijkheid te nemen, bouwen we aan een financieel gezonde gemeente die ook in de toekomst kan blijven investeren in wat echt belangrijk is voor Twenterand.

Subsidies en inkoop als middel, niet als doel

We zetten subsidies en inkoop gericht in om maatschappelijke doelen te bereiken. Daarbij staat steeds het gewenste effect centraal, niet het instrument. Subsidies gebruiken we waar dat kan om initiatieven te ondersteunen en de leefbaarheid te versterken. Inkoop zetten we in wanneer de gemeente verantwoordelijk is voor concrete en afdwingbare resultaten, met name bij wettelijke taken. We maken bewuste keuzes, werken met heldere criteria en ondersteunen niet alles vanzelfsprekend.

Zorgvuldig en toekomstbestendig omgaan met middelen

We gaan zorgvuldig om met gemeenschapsgeld en houden grip op uitgaven. Dat betekent terughoudendheid met structurele verplichtingen en ruimte om mee te bewegen met toekomstige financiële opgaven. Binnen de geldende kaders van het subsidie- en inkoopbeleid maken we bewuste keuzes in de besteding van middelen en subsidieregelingen. Waar samenwerken of inbesteden (zelf doen) voordelen oplevert, benutten we die ruimte. Daarbij wegen we maatschappelijke effecten af tegen kosten, kwaliteit en uitvoerbaarheid, zodat de gemeente financieel stabiel blijft en minder kwetsbaar wordt in de uitvoering.

Doelstellingen

- We zetten subsidie- en fondsenwerving voort.
- We verminderen de externe inhuur en investeren in het vasthouden en opbouwen van kennis binnen de eigen organisatie.
- We zorgen voor een laatste rustplaats tegen een betaalbaar tarief.

Hoofdstuk 3 - Wonen

Waarom woningbouw nodig is

Twenterand krimpt al langere tijd, terwijl de regio om ons heen groeit. Jongeren trekken weg en dat zet voorzieningen, verenigingen en de leefbaarheid onder druk. Als we niets doen, wordt deze ontwikkeling sterker. Daarom kiezen we ervoor om gericht te bouwen aan de toekomst en de groei van Twenterand. Groei is geen vanzelfsprekendheid. De woningbouwopgave vraagt om bewuste keuzes en een realistische aanpak, stap voor stap. We bouwen niet alleen meer woningen, maar vooral woningen die passen bij onze dorpen, het karakter van de omgeving en de mensen die hier willen wonen en leven. Zo versterken we de vitaliteit van onze kernen, behouden we voorzieningen en leveren we een wezenlijk aandeel aan de schaa sprong van Twente.

Bouwen voor wie hier wil leven

Woningbouw gaat over meer dan huizen alleen. Mensen moeten in Twenterand ook kunnen werken, zich goed kunnen verplaatsen en prettig kunnen leven. Daarom kijken we bij woningbouw altijd naar het geheel van wonen, werk, bereikbaarheid en voorzieningen. We bouwen in de eerste plaats voor de woonbehoefte van onze eigen inwoners. Starters, jongeren, gezinnen, kleine huishoudens en ouderen moeten in Twenterand een passende woning kunnen vinden. Door focus aan te brengen en niet alles overal te willen doen, houden we Twenterand leefbaar en toekomstbestendig.

Regie op wonen

De gemeente neemt een actieve rol bij woningbouw waar dat kan. We sturen op voldoende en betaalbare woningen die passen bij de omgeving. Daarbij gaat het niet alleen om aantallen, maar ook om een goede mix van woningen voor verschillende doelgroepen en prijsklassen. We werken daarbij samen met woningcorporaties, marktpartijen en initiatiefnemers.

Waar we bouwen

De grootste woningbouwopgave ligt in Vriezenveen en Vroomshoop. Deze kernen zijn goed bereikbaar en bieden ruimte voor een grotere bijdrage aan de woningbouw, ook voor mensen van buiten Twenterand. Hierbij benutten we in het bijzonder de stationsgebieden en de status van Vriezenveen als “dynamisch knooppunt” in Twente. Daarmee bedoelen we dat in Vriezenveen spoor, wegen en voorzieningen samenkomen, waardoor deze kern een logische plek is voor extra woningen op goed bereikbare locaties. In Den Ham, Westerhaar Vriezenveensewijk en de andere kernen bouwen we vooral voor de eigen woonbehoefte. Hier staat maatwerk centraal. We kiezen vooral voor inbreiding en kleinschalige uitbreiding, met behoud van leefbaarheid, dorpskarakter, landschap en cultuurhistorie. Dit doen we samen met de dorpen.

Meer oplossingen dan alleen nieuwbouw

De woningnood vraagt om meerdere oplossingen. We stimuleren doorstroming, zodat woningen beter worden benut. We blijven starters ondersteunen, onder andere via een starterslening, en bieden ouderen mogelijkheden om langer prettig te wonen en onderzoeken daarvoor de mogelijkheden van een

verzilverlening. Daarnaast zetten we in op kleinere en betaalbare woningen en op nieuwe woonvormen die passen bij de behoefte van inwoners. Bouwen op eigen erf, kavelsplitsing, woningsplitsing, (pre-) mantelzorgwoningen en het benutten van vrijkomende erven maken deel uit van de oplossing, mits dit zorgvuldig gebeurt en past bij de omgeving. Ook burgerinitiatieven en vernieuwende woonconcepten krijgen ruimte.

Leefbaarheid voorop

Woningbouw mag niet ten koste gaan van de kwaliteit van wonen en leven. Daarom houden we oog voor bestaande wijken en dorpen. Meer woningen vragen ook om aandacht voor groen, openbare ruimte, verkeersveiligheid en voorzieningen. Niet elke plek is geschikt om te verdichten. We maken bewuste keuzes met oog voor draagvlak bij inwoners en voor de lange termijn. Inwoners worden betrokken bij plannen die hun leefomgeving raken, zodat woningbouw bijdraagt aan leefbare buurten en sterke gemeenschappen.

Samen met de regio

Twenterand werkt samen met andere gemeenten in Twente, de provincie en het Rijk, onder andere binnen ROS Twente en via de Twente Board. Ook zoeken we actief samenwerking met buurgemeenten zoals Almelo en Hardenberg. We leveren een eerlijke bijdrage aan de regionale woningbouwopgave en voeren regionale afspraken zorgvuldig uit. Tegelijk blijven we sturen vanuit onze eigen visie en belangen. Regionale samenwerking benutten we om kansen te realiseren die we alleen samen kunnen pakken, met behoud van lokale regie.

Doelstellingen

- We realiseren passende locaties voor woonwagengedwongen.
- We versterken de kwaliteit van de leefomgeving door inbreiding, met aandacht voor groen en speelplekken.
- We onderzoeken hoe starters en senioren kunnen worden ondersteund met passende instrumenten, zoals startersleningen en mogelijkheden voor een verzilvering.
- De mogelijkheden worden onderzocht om de stationsgebieden in Vriezenveen en Vroomshoop te benutten als ontwikkellocaties. Daarnaast wordt ingezet op het realiseren van woningbouw naar behoefte in alle kernen, met ruimte voor particuliere initiatieven en (collectieve) zelfbouw. Het college krijgt de opdracht dit verder uit te werken.

Hoofdstuk 4 - Economie en groei

Groei vraagt richting

Twenterand staat voor een duidelijke ontwikkelopgave. Groei is niet vanzelfsprekend en vraagt om gerichte keuzes. Daarbij gaat het niet alleen om méér, maar vooral om de vraag hoe we willen groeien en wat dat betekent voor onze gemeente. We kiezen voor een koers, waarin groei bijdraagt aan een sterke economie, leefbare kernen en een toekomstbestendige gemeente.

Economie als basis voor ontwikkeling

Een sterke lokale economie is de basis onder groei. Ondernemers zorgen voor werkgelegenheid, structuur en sociale verbinding en leveren een belangrijke bijdrage aan de samenleving, bijvoorbeeld via verenigingen en leer- en werkplekken. Familiebedrijven, agrarische ondernemers, winkels, maakindustrie en het midden- en kleinbedrijf vormen samen de economische kracht van Twenterand.

We willen een gemeente zijn waar ondernemers kunnen bouwen aan de toekomst. Daarom bieden we ruimte voor ondernemerschap en benutten we actief kansen op het gebied van bereikbaarheid, energie, recreatie en regionale samenwerking. We ondersteunen ondernemers met goede dienstverlening, duidelijke communicatie en voldoende ruimte om te ontwikkelen. De gemeente is daarbij een partner die meedenkt en oog heeft voor uitvoerbaarheid.

Profilering en zichtbaarheid

Twenterand heeft veel te bieden, maar benut dat nog onvoldoende. We zijn een aantrekkelijke gemeente om te wonen, werken en recreëren, maar laten kansen liggen in hoe we dat laten zien en uitdragen. Met de groeiambitie in woningbouw is het nodig om Twenterand sterker te positioneren en aantrekkelijker te maken voor nieuwe inwoners, ondernemers en bezoekers. Daarom zetten we volop in op profilering, marketing en het versterken van ons verhaal. Tegelijk begint dat bij de vraag wie we als gemeente willen zijn en waar we voor staan. We verkennen onze identiteit en bouwen aan een herkenbaar en karaktervol profiel van Twenterand, waarin de kracht en verschillen van onze dorpen zichtbaar worden benut.

We bouwen doelgericht aan het merk Twenterand, met aandacht voor onze dorpen, natuur, recreatieve mogelijkheden, ondernemerschap en sterke gemeenschap. Daarbij maken we bewust keuzes in hoe we ons presenteren en welke doelgroepen we willen aanspreken. Dat vraagt om gerichte inzet én investeringen. We maken hiervoor structureel middelen en ambtelijke capaciteit vrij, zodat we actief kunnen bouwen aan onze positie en zichtbaarheid. Zo halen we meer uit onze kwaliteiten en zorgen we dat Twenterand niet alleen groeit, maar zich ook duidelijker onderscheidt en aantrekkelijk blijft voor de toekomst.

Wonen volgt economische ontwikkeling

Voor duurzame groei is samenhang nodig. Niet alleen woningen, maar ook werk, bereikbaarheid en voorzieningen bepalen of mensen zich hier vestigen en blijven. Economische ontwikkeling is daarbij leidend. Dat betekent dat we keuzes op het gebied van wonen, bereikbaarheid en voorzieningen steeds in samenhang maken en richten op plekken waar deze elkaar versterken.

Ruimte voor bedrijven en werk

Om economische ontwikkeling mogelijk te maken is ruimte nodig. We zetten in op het ontwikkelen en vernieuwen van bedrijventerreinen, met voorrang voor bestaande bedrijven die willen uitbreiden. Nieuwe vestigingen zijn welkom als ze passen bij de schaal en het karakter van Twenterand. We maken hierin bewuste keuzes en accepteren dat dit soms spanning oplevert met andere opgaven.

Winkelgebieden en voorzieningen

Winkelgebieden en dorpscentra zijn belangrijk voor de leefbaarheid en economische vitaliteit van Twenterand. Zij zorgen voor ontmoeting, levendigheid en voorzieningen dicht bij huis. We zetten in op toekomstbestendige centrumgebieden, waarin ruimte is voor winkels, dienstverlening en andere functies die passen bij de schaal van onze dorpen. Daarbij hebben we oog voor veranderingen in de detailhandel en zoeken we waar nodig naar nieuwe invullingen voor leegstaande panden.

Regionale samenwerking en positie

Twenterand staat niet op zichzelf. We werken samen met andere gemeenten, de provincie en het Rijk, onder andere binnen de Regionale Ontwikkelstrategie en de Twente Board. Door deze samenwerking versterken we onze positie en benutten we kansen beter. We kiezen ervoor om hier structureel en actief aan deel te nemen, met behoud van onze eigen afwegingen.

Bereikbaarheid als randvoorwaarde

Een goede bereikbaarheid is essentieel voor een sterke economie. We benutten de ligging van Twenterand en versterken verbindingen met omliggende regio's. Ontwikkelingen rond infrastructuur en knooppunten bieden kansen om wonen, werken en mobiliteit beter met elkaar te verbinden en onze positie in de regio te versterken.

Arbeid en huisvesting

Een groeiende economie vraagt om voldoende arbeidskrachten. Arbeidsmigranten maken daar onderdeel van uit. Hun huisvesting moet goed en zorgvuldig geregeld zijn, met oog voor kwaliteit en leefbaarheid. We zien dat dit in de praktijk niet altijd goed gaat en dat verbetering nodig is. Werkgevers en gemeente nemen hierin samen verantwoordelijkheid en zoeken naar oplossingen die passen bij de schaal en omgeving van Twenterand. Daarbij kijken we ook naar mogelijkheden om huisvesting slimmer te combineren met andere doelgroepen, waar dat past bij de lokale situatie.

Focus en keuzes

We kunnen niet alles tegelijk. We kiezen daarom voor een duidelijke focus op economie, bereikbaarheid en de samenhang met andere opgaven. Door keuzes te maken voorkomen we versnippering en zorgen we dat Twenterand zich gericht kan ontwikkelen en haar rol in de regio kan versterken.

Doelstellingen

- We ondersteunen ondernemers met goede dienstverlening en betrekken waar mogelijk lokale ondernemers bij gemeentelijke opdrachten en projecten.
- We richten economische groei op Vriezenveen en Vroomshoop en behouden ruimte voor lokaal gewortelde bedrijven in andere kernen.
- We werken actief samen in de regio en benutten kansen op het gebied van bereikbaarheid, economie en regionale positie.

Hoofdstuk 5 - Mobiliteit en bereikbaarheid

Veilig verkeer in onze dorpen

Verkeersveiligheid vraagt blijvende aandacht in Twenterand. Vooral jongeren en ouderen lopen risico, met name op wegen waar snelheid en inrichting niet goed op elkaar zijn afgestemd. We kiezen voor een veilige inrichting van onze wegen, met aandacht voor gedrag én fysieke maatregelen. Daarbij kijken we niet alleen naar cijfers, maar ook naar hoe inwoners en scholen verkeersveiligheid ervaren.

Rustig in woonstraten

We streven naar een maximumsnelheid van 30 km/uur in de woonstraten van onze dorpen. Dit doen we niet in één keer en beginnen bij de straten die toch al aangepakt moeten worden. Dit draagt bij aan veiligheid en leefbaarheid. Ontsluitingswegen aan de randen van dorpen behouden hun functie voor doorstroming en kunnen waar passend 50 km/uur blijven. Snelheidsverlaging werkt alleen als de inrichting dit ondersteunt. Daarom koppelen we maatregelen zoveel mogelijk aan regulier onderhoud en herinrichting. Op plekken waar verkeersveiligheid onder druk staat, leveren we maatwerk en betrekken we inwoners bij de keuzes.

Parkeren in woonstraten

Parkeren zorgt op verschillende plekken in Twenterand voor irritatie en onduidelijkheid. In sommige straten leidt dit tot overlast en handhaving, terwijl bewoners zoeken naar praktische oplossingen. We vinden het belangrijk dat parkeren bijdraagt aan veiligheid en leefbaarheid in woonstraten. Daarom kijken we per situatie wat nodig en mogelijk is. Waar knelpunten ontstaan, gaan we in gesprek met de buurt en zoeken we samen naar oplossingen die passen bij de straat en de omgeving.

Inrichting van centra

Bij de inrichting van dorpscentra kan de wens ontstaan om gebieden autoluw of anders in te richten. Dit vraagt om zorgvuldige afwegingen. We vinden het belangrijk dat bewoners, ondernemers en eigenaren vooraf duidelijkheid krijgen over de richting en de gevolgen van mogelijke keuzes. Daarom gaan we hierover eerst het gesprek aan en zorgen we voor een heldere aanpak, voordat besluiten worden genomen. Zo creëren we draagvlak en voorkomen we onduidelijkheid.

Ruimte voor fiets en voetganger

We geven prioriteit aan veilige en aantrekkelijke fiets- en voetpaden, vooral op routes die intensief worden gebruikt door scholieren en ouderen. Waar nodig krijgt de fiets of voetganger meer ruimte, ook als dat ten koste gaat van ruimte voor de auto. Schoolomgevingen moeten veilig zijn. Signalen van ervaren onveiligheid nemen we serieus en bespreken we met scholen en omwonenden. We treffen gerichte maatregelen waar dat nodig is.

Openbaar vervoer als basisvoorziening

Goed openbaar vervoer is essentieel voor de bereikbaarheid van Twenterand. Het biedt inwoners toegang tot werk, onderwijs, zorg en voorzieningen. We zetten daarom in op sterke trein en busverbindingen binnen en buiten de gemeente. De elektrificatie van het spoor en de ontwikkeling van de Nedersaksenlijn bieden kansen voor betere bereikbaarheid en duurzame mobiliteit. Hier zetten we maximaal op in, samen met regionale partners.

Stations en omgeving

De stations in Vroomshoop en Vriezenveen zijn belangrijke schakels in het mobiliteitssysteem van Twenterand. We benutten kansen rond deze stations voor betere bereikbaarheid en een veilige, toegankelijke omgeving, met goede aansluitingen tussen trein en bus. Verbeteringen aan haltes en stations richten zich op veiligheid en toegankelijkheid en worden waar mogelijk gecombineerd met andere werkzaamheden.

Gebiedsontwikkeling rond stations

De stationsgebieden in Vroomshoop en Vriezenveen zijn strategische locaties met goede OV bereikbaarheid. We benutten deze plekken voor gebiedsontwikkeling, waaronder woningbouw, in combinatie met voorzieningen en werkfuncties. Zo versterken we het gebruik van openbaar vervoer, de bereikbaarheid en de leefkwaliteit.

Bereikbaarheid van alle kernen

Niet elke kern heeft een station, maar elke kern moet wél goed bereikbaar zijn. Busverbindingen zijn daarbij van groot belang. We zetten ons in voor logische en betrouwbare buslijnen die aansluiten op stations en belangrijke voorzieningen. De mogelijkheden voor een station in Geerdijk blijven onderwerp van gesprek. Daarbij kijken we realistisch naar haalbaarheid en alternatieven, zoals betere busverbindingen. Het uitgangspunt is bereikbaarheid, veiligheid en toegankelijkheid voor alle kernen, niet een oplossing tegen elke prijs.

Samenwerken en lobby

Mobiliteit vraagt samenwerking. We werken samen met de provincie, vervoerders en andere gemeenten in de regio. We blijven actief lobbyen voor investeringen in openbaar vervoer en infrastructuur die Twenterand versterken, met oog voor onze beperkte financiële ruimte.

Mobiliteit zien we als een randvoorwaarde voor leefbaarheid, economische ontwikkeling en veiligheid. Met gerichte keuzes willen we zorgen dat inwoners van Twenterand zich veilig, duurzaam en bereikbaar kunnen verplaatsen.

Doelstellingen

- We actualiseren de prioriteiten voor verkeersmaatregelen in samenspraak met inwoners.
- We onderzoeken de parkeersituatie en nemen waar nodig maatregelen.
- We versterken de bereikbaarheid met goed aansluitend openbaar vervoer en vervoer op maat.
- We zorgen voor veilige en praktische routes voor landbouwverkeer.

Hoofdstuk 6 - Buitengebied, landbouw en natuur

Toekomst van het landelijk gebied

Het landelijk gebied van Twenterand staat onder druk. Boeren krijgen te maken met veranderende regels, klimaatverandering en onzekerheid over hun toekomst. Tegelijk staan natuur, water en leefbaarheid onder spanning. Wij zijn trots op onze boeren. Zij produceren ons voedsel en beheren ons landschap. Wij willen het landelijk gebied vitaal houden en ruimte bieden voor ontwikkeling. Dat vraagt om keuzes die recht doen aan landbouw, natuur en wonen. We erkennen dat veel opgaven van buitenaf komen, maar willen binnen onze mogelijkheden richting geven en opkomen voor de belangen van onze inwoners en ondernemers.

Perspectief voor boeren

Boeren moeten een toekomst hebben in Twenterand. Veel bedrijven willen doorgaan, anderen kiezen voor aanpassing of een andere invulling. Wij staan naast onze boeren en willen ruimte bieden voor ontwikkelingen die passen bij het gebied. Multifunctionele landbouw is daarbij een mogelijkheid, zoals verbreding van het bedrijf, agrarisch natuurbeheer, kleinschalige recreatie of andere nevenactiviteiten. Tegelijk vinden we het belangrijk dat boeren worden beschermd tegen nieuwe functies en regels die hun bedrijfsvoering onnodig onder druk zetten.

Water als gezamenlijke opgave

Er is in het landelijk gebied een steeds grotere rol weggelegd voor water. Droogte, natte perioden en waterkwaliteit raken landbouw, natuur en leefbaarheid tegelijk. We willen water beter vasthouden waar dat kan en schade door droogte of wateroverlast beperken. Daarbij zoeken we samenhang tussen landbouw, natuur en water, in plaats van losse maatregelen per sector. Oplossingen moeten passen bij het gebied, perspectief bieden voor boeren en bijdragen aan een gezonde leefomgeving voor iedereen.

Op de juiste plek

Het buitengebied is meer dan landbouw alleen. Wonen, werken, natuur en recreatie komen hier samen. Dat vraagt om zorgvuldige keuzes. Niet alles kan overal. We zetten in op functies die passen bij de plek en elkaar zo min mogelijk in de weg zitten. Waar functies naast elkaar bestaan, zoeken we naar duidelijke afspraken en maatwerk. Zo voorkomen we dat het buitengebied stukje bij beetje zijn kwaliteit, samenhang en leefbaarheid verliest.

Natuur en landschap

Natuur en landschap zijn belangrijk voor Twenterand. Ze staan niet tegenover de landbouw, maar horen bij elkaar. We doen wat wettelijk nodig is, in en buiten natuurgebieden. Daarbij kijken we naar de samenhang met water en landbouw. Maatregelen moeten uitvoerbaar zijn en passen bij inwoners en ondernemers. Natuurbeleid blijft verbonden met de mensen die in het gebied wonen en werken. De terugkeer van de wolf baart zorgen. We zetten ons binnen de regels in om overlast en risico's voor mens en dier te beperken.

Engbertsdijksvenen

Rondom natuurgebied de Engbertsdijksvenen komen natuuropgaven, landbouw, recreatie en leefbaarheid samen. We zien dat er in het gebied onzekerheid en wantrouwen is ontstaan. Dat nemen we serieus. Er zijn wettelijke opgaven in dit Natura 2000-gebied, maar dat mag niet losstaan van de gevolgen voor boeren en inwoners in de omgeving. Naast de enorme uitdagingen liggen er kansen. Die moeten we proberen te verzilveren. We komen met een gebiedsvisie. We zetten ons in voor concrete uitvoering van de eerder uitgesproken ambities.

Recreatie en kleinschalige ontwikkeling in het buitengebied

Recreatie en toerisme dragen bij aan de leefbaarheid en economische vitaliteit van het landelijk gebied en vormen een kans om het gebied beter te benutten. We zien vooral kansen voor kleinschalige vormen die passen bij het landschap en de landbouw. We zetten daarbij nadrukkelijk in op het verbeteren van de toegankelijkheid en bereikbaarheid van het buitengebied, onder andere door het versterken van fiets- en wandelnetwerken en betere aansluiting op Routenetwerk Twente. Daarmee voorkomen we dat verbindingen ophouden bij de gemeentegrens. We investeren ook in lokale voorzieningen, zoals wandelpaden, dorpsommetjes en verbindingen tussen kernen en recreatieve gebieden.

Daarnaast werken we samen met regionale initiatieven rond natuur en landschap, zoals het Twents Reggedal en de Sallandse Heuvelrug, om recreatieve kansen beter te benutten. Ook bieden we ruimte voor kleinschalige recreatieve initiatieven, zoals agrotourisme en verblijfsmogelijkheden in het buitengebied, en voor andere kleinschalige initiatieven van ondernemers die passen bij het karakter van het buitengebied. Grootschalige recreatieve ontwikkelingen passen hier minder goed. Bij keuzes rond de Engbertsdijksvenen blijft het uitgangspunt dat natuurwaarden worden beschermd en recreatie niet ten koste gaat van rust, landbouw en wonen.

Groenbeheer en landschap

Het beheer van groen en landschap is belangrijk voor de kwaliteit van het landelijk gebied. We willen onderzoeken welke rol boeren hierin kunnen spelen, bijvoorbeeld door onderhoud van groen en landschap door boeren uit het gebied. Waar mogelijk houden we dit werk graag in het gebied zelf. Dit kan bijdragen aan een herkenbaar landschap, extra inkomsten voor boeren en meer samenhang tussen landbouw en natuur, zonder nieuwe verplichtingen op te leggen.

Gewasbeschermingsmiddelen

Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen roept zorgen en discussie op. De gemeente kiest hierin een beperkte rol en volgt de landelijke regels, zonder daar lokaal extra eisen aan toe te voegen. Wel blijven we in gesprek met boeren en inwoners. Belangen kunnen botsen, bijvoorbeeld bij woningbouw in de nabijheid van agrarisch gebruik. Dat vraagt om zorgvuldige afwegingen bij de uitbreiding van kernen en nieuwe woonlocaties.

Rol van de gemeente

De rol van de gemeente in het landelijk gebied is beperkt, maar niet afzijdig. We gaan het gesprek aan met boeren, inwoners en partners en brengen belangen samen. Waar dat helpt, werken we toe naar een visie op hoofdlijnen voor het landelijk gebied. Niet om alles vast te leggen, maar om richting te geven en duidelijk te maken wat wel en niet van de gemeente verwacht kan worden. We zijn eerlijk over onze mogelijkheden en grenzen. We zoeken actief aansluiting bij regionale initiatieven en samenwerkingen om kansen voor recreatie en toerisme beter te benutten.

Doelstellingen

- We starten een pilot, waarin boeren betrokken worden bij onderhoud van openbaar groen en landschapsbeheer.
- We geven ruimte aan multifunctionele landbouw.
- We maken een gebiedsvisie voor de Engbertsdijksvenen.
- We zetten in op het verbeteren en verbinden van fiets- en wandelnetwerken en willen betere aansluitingen op regionale routes.
- We bieden ruimte voor kleinschalige recreatieve initiatieven en verblijfsmogelijkheden in het buitengebied.

Hoofdstuk 7 - Rust als kwaliteit

Rust en ruimte

De zondag is voor veel inwoners een dag van rust, ontmoeting en bezinning. In een samenleving die steeds drukker wordt, zien wij rust als een waardevolle kwaliteit. De coalitie wil die rust beschermen, met respect voor verschillende overtuigingen en leefstijlen. Zo blijft Twenterand een gemeente waar rust en ruimte samengaan met activiteiten die daarbij passen. Daarbij is ruimte voor rustige vormen van recreatie en natuurbeleving.

De kracht van het platteland

Twenterand hoeft geen stad te worden om sterk te zijn. Juist de kracht van het platteland maakt onze gemeente aantrekkelijk. Rust, ruimte, omzien naar elkaar, ondernemerschap en betrokkenheid zorgen voor een hoge kwaliteit van leven. Die kracht koesteren we en daarop bouwen we voort. Daarbij kiezen we voor een menselijke schaal, sterke dorpen en een bestuur dat dichtbij inwoners staat. Ontwikkeling is belangrijk, maar gebeurt altijd met oog voor de identiteit en leefbaarheid van onze gemeente.

Zondagsrust

Besluiten die in het verleden zijn genomen, zijn een gegeven. Dat betekent dat we geen verdere verruiming van activiteiten op zondag nastreven. Binnen de bestaande kaders maken we gerichte keuzes om de zondagsrust te versterken. Zo willen we het laden en lossen door winkels op zondag terugdraaien. Dat zorgt voor minder verkeer en meer rust in dorpen en wijken. Terrassen zijn op zondagochtend niet open. Zo bewaken we de balans tussen levendigheid, rust en leefbaarheid. We werken dit zorgvuldig uit en betrekken ondernemers bij de uitwerking.

Evenementen en activiteiten

Evenementen op zondag blijven mogelijk, zolang ze passen bij het karakter van de dag en de omgeving. We kijken daarbij naar de aard en impact van activiteiten. Bestaande evenementen blijven bestaan, nieuwe initiatieven beoordelen we terughoudend. Het evenementenbeleid wordt herijkt, waarbij de geluidsnormen worden meegenomen.

Doelstellingen

- We beëindigen het laden en lossen bij winkels op zondag.
- We hanteren openingstijden voor winkels en terrassen op zondag vanaf 12.00 uur.

Hoofdstuk 8 - Zorg en ondersteuning

Nabij en passend

In dit hoofdstuk gaat het over hulp en ondersteuning voor inwoners. We willen dat mensen de juiste hulp krijgen, op het moment dat dat nodig is. Die hulp past bij hun situatie en is goed bereikbaar. De hulp die de gemeente kan bieden is begrensd. Uitgangspunt is dat de gemeente doet wat wettelijk nodig is en terughoudend is met aanvullend beleid. We kijken daarom eerst naar wat iemand zelf kan en wat familie, burens of vrienden kunnen doen. Extra ondersteuning zetten we alleen in waar dit aantoonbaar bijdraagt aan het voorkomen van zwaardere zorg. We houden hulp beschikbaar voor inwoners die dat echt nodig hebben.

Omzien naar elkaar

Een sterke samenleving begint dichtbij. Veel steun komt uit buurten, kerken, verenigingen, familie en andere sociale contacten. Die kracht willen we beter benutten, zoals we dat bij eenzaamheid ook al doen. Door omzien naar elkaar te stimuleren, kunnen problemen eerder worden gezien in plaats van direct professionele hulp in te zetten. Daarbij hebben we oog voor mantelzorgers, die vaak langdurig en intensief zorgen voor anderen en daarbij ondersteuning nodig hebben.

De gemeente is nabij als dat nodig is, maar doet niet alles zelf. We bieden een stevig vangnet voor inwoners die dat nodig hebben. Tegelijk kijken we kritisch naar de omvang en stapeling van regelingen. Ondersteuning moet rechtvaardig zijn en in balans met de eigen kracht en verantwoordelijkheid van inwoners. Zo bouwen we aan een gemeenschap, waarin mensen elkaar helpen en ondersteunen.

Problemen zo vroeg mogelijk voorkomen

We willen voorkomen dat problemen zó groot worden, dat zware en dure hulp nodig is. Daarom vinden we het belangrijk dat het normaal is dat mensen soms ergens tegenaan lopen. Niet elke zorg of tegenslag vraagt meteen om professionele of zware zorg. We zijn er scherp op als iets niet goed gaat en bieden tijdig passende ondersteuning, met extra aandacht voor mensen die meer risico lopen.

We richten ons op het versterken van de basis. We verwijzen inwoners naar onze bestaande (gratis) voorzieningen en het activiteiten aanbod. We kijken kritisch naar doorverwijzingen en langdurige trajecten. Niet elke situatie vraagt om de zwaarste of meest uitgebreide oplossing. Zo blijft ondersteuning beschikbaar voor inwoners die deze echt nodig hebben.

Aandacht voor mentale gezondheid

Mentale problemen komen óók in Twenterand voor. Dit raakt mensen vaak diep en vraagt daarom extra aandacht. We versterken sociale contacten en ondersteunen mantelzorgers. Ook werken we samen met partners aan het voorkomen van zelfdoding. Door openheid te stimuleren en signalen serieus te nemen, willen we mensen eerder bereiken. We voorkomen dat problemen verergeren en zorgen dat inwoners zich gezien en gesteund voelen.

Jongeren en toekomstperspectief

Jongeren zijn belangrijk voor de toekomst van Twenterand. We willen dat jonge mensen hier kunnen wonen, werken, ondernemen en hun vrije tijd kunnen doorbrengen. Dat vraagt om een goede balans tussen wonen, voorzieningen, bereikbaarheid en een aantrekkelijk verenigingsleven. Tegelijk zien we dat mentale druk en psychische problemen onder jongeren toenemen. Daarom zetten we niet alleen in op woningbouw en voorzieningen, maar ook op een omgeving waarin jongeren zich gezien, gezond en verbonden voelen.

We werken aan sterke sociale netwerken. Daarbij investeren we in plekken waar jongeren zich thuis voelen en elkaar kunnen ontmoeten, zoals sportvoorzieningen en informele ontmoetingsplekken in de kernen. Deze plekken dragen bij aan ontspanning, ontmoeting en sociale veiligheid. We stimuleren de verbinding tussen jongeren en andere inwoners, zodat generaties elkaar versterken en gezamenlijk bijdragen aan een hechte en zorgzame gemeenschap.

Keuzevrijheid en verantwoordelijkheid

Inwoners hebben keuze bij het krijgen van hulp, met respect voor ieders levensovertuiging. Die keuze is belangrijk voor vertrouwen en goede ondersteuning. Tegelijk blijft de gemeente verantwoordelijk voor goede en betaalbare hulp voor iedereen. We maken duidelijke keuzes in wat we wel en niet doen. Waar dat kan, verwachten we ook inzet van inwoners en hun netwerk. Niet alle ondersteuning is vanzelfsprekend.

Aanpak van misbruik en fraude

We voorkomen en gaan misbruik en fraude in de zorg en maatschappelijke ondersteuning tegen. Publieke middelen moeten terecht komen bij inwoners die deze ondersteuning nodig hebben. We versterken het toezicht en de samenwerking met zorgaanbieders en partners, binnen de wettelijke kaders. Ook verbeteren we de signalering en gegevensuitwisseling.

Tegelijk zorgen we voor heldere regels en transparante verantwoording. Zo waarborgen we de kwaliteit, betaalbaarheid en betrouwbaarheid van zorg en ondersteuning.

Ondersteuning bij een laag inkomen

We bieden een vangnet voor inwoners met een laag inkomen en zetten in op het voorkomen van schulden. Tegelijk kijken we kritisch naar de omvang en stapeling van regelingen. Ondersteuning moet rechtvaardig zijn en in balans met wat inwoners zelf kunnen bijdragen. Vanzelfsprekend zijn er ondergrenzen. De bestaanszekerheid van mensen mag niet in het geding zijn. Hulp blijft beschikbaar voor wie dat nodig heeft, zonder dat het systeem onbedoeld afhankelijkheid vergroot.

Eigen kracht en zelf regie houden

We geloven in de eigen kracht van de Twenterander. Veel mensen kunnen meer dan ze soms zelf denken, zeker met de juiste ondersteuning. Daarom helpen we inwoners om zelf de regie te nemen en te houden over hun leven, bijvoorbeeld bij opvoeden, werk en financiën. We ondersteunen waar nodig met praktische hulp, zoals sollicitatietraining, een budgetcoach en hulp bij digitaal en financieel vaardig worden.

Ook blijven we inzetten op de aanpak van laaggeletterdheid. Zo versterken we zelfstandigheid en voorkomen we dat problemen groter worden dan nodig.

Doelstellingen

- We werken wijkgericht en investeren in preventie en normalisering om zwaardere en duurdere zorg te voorkomen.
- We onderzoeken de bijstandsnorm en sturen op een situatie waarbij werken loont.
- We blijven de fysieke en mentale gezondheid van jongeren bevorderen.
- We ondersteunen initiatieven voor de realisatie van een hospice in Twenterand.

Hoofdstuk 9 - Opvang

Menselijkheid en verantwoordelijkheid

Twenterand neemt zijn verantwoordelijkheid voor de opvang van vluchtelingen. Dat doet de gemeente vanuit menselijkheid, maar ook met oog voor wat de samenleving aankan. Nieuwkomers krijgen een veilige plek en worden gestimuleerd om mee te doen vanaf dag één. Tegelijk is de gemeente duidelijk over wat wel en niet kan. Opvang en huisvesting vragen om duidelijke keuzes en heldere afspraken, zodat het voor inwoners en nieuwkomers werkbaar en begrijpelijk blijft.

Opvang die past bij Twenterand

De gemeente bestaat uit meerdere dorpen en buurtschappen. Grootschalige opvanglocaties voor asielzoekers passen daar niet bij. Daarom kiest Twenterand voor gespreide opvang in de dorpen. De nieuwe focus ligt daarbij op asielzoekersgezinnen met een grote kans op een verblijfsvergunning. Door hen in de dorpen te laten wonen, kunnen zij sneller meedoen. Wonen en werken is de sleutel: mensen leren de taal dan sneller, doen mee en raken vertrouwd met de omgeving. Na een vergunning kunnen zij hier (tijdelijk) blijven wonen.

Wetten en afspraken

Twenterand kijkt hoe, binnen de wet en door afspraken met het Rijk en andere gemeenten, keuzes gemaakt kunnen worden die passen bij de eigen situatie. De opvang van Oekraïners in Twenterand verloopt goed en daar zien wij dan ook kansen. De gemeente onderzoekt mogelijkheden om verschillende taakstellingen uit te ruilen met andere gemeenten. Zo kan beter worden ingespeeld op wat nodig is en kan Twenterand bijdragen aan een stabiel systeem.

Toekomstbestendige opvang

Opvang vraagt om oplossingen die langer meegaan. Daarom kijkt de gemeente goed naar kosten, uitvoering en wat haalbaar is. Twenterand verkent of extra opvang mogelijk is voor Oekraïners, als dat helpt om de druk op de asielketen te verlagen.

Doelstellingen

- We houden de regie op de opvang en huisvesting van nieuwkomers in eigen hand.
- We hanteren gespreide opvang als uitgangspunt binnen de verschillende kernen.

Hoofdstuk 10 - Veiligheid en leefbaarheid

Veiligheid dichtbij huis

Veiligheid gaat voor inwoners in de eerste plaats over het dagelijks leven. Een schone en goed onderhouden omgeving, zonder overlast en met duidelijke regels, draagt bij aan het gevoel van veiligheid. We pakken verloedering, zwerfafval en overlast zichtbaar aan en zorgen dat regels in de openbare ruimte ook daadwerkelijk worden nageleefd.

Zichtbaarheid en handhaving

Handhaving is een voorwaarde voor een veilige en leefbare gemeente. Regels hebben alleen betekenis als ze worden gehandhaafd. We zetten daarom in op zichtbare inzet van boa's en gerichte handhaving op onderwerpen die inwoners dagelijks ervaren, zoals afvaldumping, hondenpoepoverlast en kleine vormen van overlast. We wachten niet alleen op meldingen, maar treden ook actief op bij bekende knelpunten. Waar nodig zetten we (tijdelijk) extra capaciteit en projecten in om achterstanden en overtredingen aan te pakken.

Aanpak van ondermijning en fraude

Ondermijning en fraude ondergraven de veiligheid en het vertrouwen in de samenleving. We zetten actief in op het voorkomen, signaleren en aanpakken van deze vormen van criminaliteit, onder andere via Bibob-toetsen en samenwerking met politie en partners. We vergroten de weerbaarheid van inwoners en ondernemers door bewustwording en het herkennen van signalen, met name in het buitengebied.

Alcohol, drugs en preventie

Overlast en risico's door alcohol en drugs vragen om een duidelijke aanpak. We combineren preventie met handhaving. We zetten in op bewustwording bij jongeren en aanbieders, onder andere via scholen en verenigingen. Daarbij is aandacht voor gedrag en verantwoordelijkheid in de openbare ruimte en in het verkeer.

Zorg en veiligheid samen

Veiligheid en zorg zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Bij huiselijk geweld en onveilige situaties achter de voordeur is snelle en samenhangende inzet nodig. We zorgen voor goede samenwerking tussen veiligheid en het sociaal domein en zetten in op het doorbreken van herhaling. Waar nodig pakken we situaties strakker aan en houden we beter zicht op gezinnen waar het misgaat.

Openbare ruimte en verloedering

Een verzorgde omgeving draagt bij aan het gevoel van veiligheid. We pakken dit gericht aan, met speciale aandacht voor plekken waar overlast en onveiligheid samenkomen. Hotspots worden actief in beeld gebracht en aangepakt. Daarbij werken we samen met inwoners, maar verwachten we ook eigen verantwoordelijkheid als het gaat om netheid en gedrag in de openbare ruimte.

We streven naar een goede balans tussen verzorging en natuurlijk beheer. Waar dat kan kiezen we voor meer ruimte voor groen, biodiversiteit en klimaatadaptatie, bijvoorbeeld door water langer vast te houden. Tegelijk blijven plekken die inwoners dagelijks gebruiken, zoals woonstraten, speelplekken en dorpscentra, schoon, veilig en verzorgd.

Weerbaarheid en crisisbeheersing

De samenleving moet beter voorbereid zijn op onverwachte situaties, zoals langdurige stroomuitval of andere crises. We werken aan de weerbaarheid van de gemeente en haar inwoners door duidelijke plannen, samenwerking met partners en ondersteuning van inwoners die minder zelfredzaam zijn. We sluiten aan bij landelijke initiatieven zoals Denk Vooruit en zetten in op bewustwording van inwoners.

We stimuleren dat inwoners zelf voorbereid zijn, bijvoorbeeld door het aanleggen van een noodpakket en kennis van wat te doen bij een noodsituatie. Daarnaast versterken we de samenredzaamheid in buurten, zodat inwoners elkaar kunnen helpen als dat nodig is. We verkennen de inzet van laagdrempelige noodsteunpunten in de gemeente, zoals op centrale locaties in de kernen.

Realistisch en doelgericht

De ambities op het gebied van veiligheid vragen om inzet en capaciteit. We maken daarom duidelijke keuzes in prioriteiten. Waar nodig zetten we extra middelen in om achterstanden weg te werken en structurele knelpunten aan te pakken. We kiezen voor een aanpak die zichtbaar effect heeft voor inwoners.

Doelstellingen

- We kijken naar de mogelijkheid om bekende probleemlocaties met gerichte inzet van capaciteit en projecten aan te pakken.
- We blijven inzetten op de aanpak van ondermijning en fraude, in nauwe samenwerking met politie en andere partners.
- We combineren preventie en handhaving bij alcohol- en drugsproblematiek, met extra aandacht voor jongeren, en versterken de aanpak van huiselijk geweld.

Hoofdstuk 11 - Inwonerbetrokkenheid

Verschillende vormen

In Twenterand maken we onderscheid tussen verschillende vormen van participatie. Bij inwonerparticipatie nodigt de gemeente inwoners uit om mee te denken over gemeentelijke plannen. Bij overheidsparticipatie nemen inwoners of organisaties zelf het initiatief en ondersteunt de gemeente waar mogelijk. Daarnaast zijn er situaties waarin participatie vooral bestaat uit informeren, bijvoorbeeld door wettelijke kaders. We zijn vooraf duidelijk over de vorm en de ruimte voor invloed.

Duidelijkheid vooraf

Participatie betekent voor ons: inwoners betrekken op een manier die eerlijk en duidelijk is. We zijn vooraf helder over wat wel en niet kan. Inwoners kunnen meedenken en meepraten, maar niet altijd meebeslissen. Dat is en blijft de verantwoordelijkheid van de gemeenteraad en het college. Door duidelijke kaders te stellen, voorkomen we valse verwachtingen en versterken we het vertrouwen in participatie.

Samen verantwoordelijkheid dragen

Participatie is geen los instrument, maar een gezamenlijke opgave van inwoners, bestuur en organisatie. We willen samenwerken met de samenleving, niet alleen luisteren. Dat vraagt om duidelijke afspraken over rollen en verwachtingen. Luisteren betekent niet dat iedereen zijn zin krijgt, maar wel dat ideeën serieus worden gewogen en besluiten goed worden uitgelegd. We zorgen ervoor dat niet alleen de luidste stemmen meetellen.

Gebruik maken van wat er al is

We bouwen voort op bestaande netwerken en structuren. Denk aan diverse belangengroepen, zoals dorpsraden. Deze spelen een belangrijke rol in het betrekken van inwoners bij hun leefomgeving. We stimuleren deze manier van werken met dorpsbudgetten en maken duidelijke en eerlijke afspraken over samenwerking, ondersteuning en subsidies. Zo zorgen we voor helderheid.

Vrijwilligers en verenigingen

Twenterand draait op vrijwilligers. Sportverenigingen, muziekverenigingen, kerken, evenementen en buurthuizen vormen het hart van onze samenleving. Zonder vrijwilligers geen leefbare dorpen. We willen vrijwilligers en verenigingen daarom niet onnodig belasten met regels en papierwerk, maar ondersteunen waar dat nodig is. De gemeente is een betrouwbare partner die meedenkt en ruimte geeft aan initiatief.

Ruimte voor initiatieven

Inwoners nemen steeds vaker zelf initiatief. Dat juichen we toe. We realiseren ons dat er veel kennis en kunde zit buiten de muren van het gemeentehuis. Met het uitdaagrecht geven we inwoners ruimte om taken over te nemen, maar stellen we duidelijke voorwaarden en maken we vooraf afspraken, ook over wat er

gebeurt als een initiatief stopt. Zo combineren we vertrouwen met verantwoordelijkheid. Dit geldt in het bijzonder voor verenigingen en vrijwilligersorganisaties, die een belangrijke rol spelen in het dagelijks leven in onze dorpen.

Investeren in goede participatie

Goede participatie vraagt om duidelijke keuzes en voldoende inzet. Daarom kiezen we ervoor om te investeren in participatie. Door participatieprocessen minder vaak uit te besteden zorgen we voor kennis en ondersteuning binnen de organisatie, zodat participatie beter wordt voorbereid en begeleid. Ook raad, organisatie en dorpsraden krijgen ondersteuning om goed te kunnen communiceren en samenwerken met inwoners. Deze aanpak werken we uit in een helder plan, zodat participatie in de praktijk betrouwbaar en geloofwaardig is.

Doelstellingen

- We wijzen een portefeuillehouder participatie en inwonerbetrokkenheid aan en zorgen voor een vast ambtelijk aanspreekpunt.
- We zetten het inloopsprekuur van kernwethouders in alle kernen voort.
- We zetten burgerpeilingen en het participatieplatform denkmee.twenterand.nl voort en ontwikkelen deze verder door.
- We zorgen voor een eerlijke verdeling van bijdragen aan dorpsraden, waarbij inzet loont.
- We verminderen waar mogelijk de regeldruk voor verenigingen en evenementen en zorgen voor duidelijke en herkenbare aanspreekpunten voor verenigingen en vrijwilligersorganisaties.

Hoofdstuk 12 - Regionale opgaven

Duidelijke rol bij grotere vraagstukken

Energie en klimaat, drinkwater en het kanaal Almelo-De Haandrik zijn onderwerpen met grote impact op Twenterand, terwijl de gemeente daar niet zelf over gaat. Dat vraagt om een duidelijke en consequente rol. We zijn betrokken en werken samen met andere overheden, maar bewaken actief de belangen van onze inwoners. Keuzes moeten uitlegbaar zijn en belangen van inwoners worden nadrukkelijk meegewogen.

Energie en klimaat: doen wat werkt

De energietransitie vraagt om keuzes, maar we kiezen voor een aanpak die haalbaar en uitvoerbaar is. De grootste winst ligt in het verminderen van energiegebruik. Daarom blijven we inzetten op isolatie en praktische ondersteuning, met eenvoudige regelingen die voor zoveel mogelijk inwoners toegankelijk zijn. Daarmee voorkomen we dat inwoners afhaken door complexiteit of hoge kosten.

Ruimte voor energie, met heldere grenzen

We sluiten geen vormen van energieopwekking uit, maar geven ook geen vrije ruimte. Omdat ruimte schaars is, zetten we zonne-energie op (landbouw)gronden niet in voor enkelvoudig gebruik. Voor windenergie geldt het ATT-gebied als bestaand zoekgebied. Daarbij laten we effecten op gezondheid en leefomgeving vooraf zorgvuldig onderzoeken en meewegen, voordat plaatsing van windturbines aan de orde is. Projecten die niet passen bij de omgeving of leiden tot onaanvaardbare belasting voor inwoners, gaan niet door.

Stap voor stap en met draagvlak

De overgang naar andere vormen van verwarmen en energiegebruik gebeurt stapsgewijs. We werken toe naar een wijkgerichte aanpak, waarbij per gebied wordt bekeken wat technisch en financieel mogelijk is. Inwoners worden hierbij betrokken en er is geen sprake van verplichting om versneld over te stappen. We kiezen bewust voor een tempo dat draagvlak houdt.

Drinkwater: zekerheid voorop

De beschikbaarheid van drinkwater is belangrijk, maar mag niet leiden tot langdurige onzekerheid voor inwoners. In het gebied Hammerfliet spelen zorgen over schade en de gevolgen van waterwinning. Voor ons geldt een heldere volgorde: eerst duidelijkheid over effecten en een goede regeling voor schade, daarna pas besluiten over voortzetting of uitbreiding. Zonder die zekerheid werken we daar niet aan mee. We willen dat het gebied goed gemonitord wordt door de provincie, zodat de effecten van de waterwinning inzichtelijk worden en blijven.

Kanaal Almelo-De Haandrik: eerst herstellen

Bij het kanaal Almelo-De Haandrik staat schadeafhandeling en nazorg voorop. Inwoners die geraakt zijn moeten kunnen rekenen op erkenning, herstel en blijvende aandacht. We blijven naast inwoners staan bij

bestaande en nieuwe schades en houden oog voor de persoonlijke gevolgen. Deze aanpak vraagt blijvende aandacht én ambtelijke capaciteit en heeft prioriteit boven nieuwe plannen. Naast fysieke schade is er oog voor de persoonlijke gevolgen voor inwoners, zoals stress, onzekerheid en verlies van vertrouwen. Waar nodig zetten we samen met partners passende ondersteuning in.

Verder kijken dan herstel

Tegelijk kijken we vooruit naar de toekomst van het kanaalgebied. De problemen raken ook verkeersveiligheid, leefbaarheid en de inrichting van de omgeving. Samen met de provincie werken we aan een langetermijnbenadering, waarin duidelijke keuzes worden gemaakt over verkeer en gebruik van de ruimte. Voor zwaar verkeer worden alternatieven of oplossingen gezocht. Daarover gaan we het gesprek aan met betrokken ondernemers.

De gemeente staat naast inwoners

In deze dossiers kiezen we nadrukkelijk positie naast onze inwoners. We zorgen voor een duidelijk en bereikbaar aanspreekpunt, halen signalen actief op en brengen die in bij andere overheden. Daarbij spreken we partners aan op hun verantwoordelijkheid. Inwoners mogen niet blijven zitten met onzekerheid over schade of procedures.

Realistisch en uitvoerbaar

In alle drie de dossiers maken we keuzes die uitvoerbaar en betaalbaar zijn. We benutten beschikbare middelen en werken samen met partners, maar blijven helder over wat de gemeente kan en wil. We voorkomen dat verwachtingen ontstaan die we niet waar kunnen maken.

Doelstellingen

- We zetten in op het verminderen van energiegebruik, met nadruk op isolatie en toegankelijke ondersteuning.
- We stellen duidelijke randvoorwaarden aan energieopwekking, met oog voor gezondheid, leefomgeving en ruimtegebruik.
- We begrijpen het belang van waterwinning, maar vinden duidelijkheid over effecten en schadeafhandeling belangrijk.
- We staan actief naast inwoners bij schade en brengen hun belangen nadrukkelijk in bij andere overheden.

Hoofdstuk 13 - Gemeentelijk vastgoed

Van bezit naar beleid

De gemeente beschikt over een groot aantal gebouwen en voorzieningen, variërend van scholen en sportaccommodaties tot buurthuizen en culturele voorzieningen. Lange tijd ontbrak een volledig overzicht en duidelijke koers op dit bezit. Dat maakt het lastig om keuzes te maken en brengt financiële risico's met zich mee. We zetten daarom in op een samenhangend en toekomstgericht vastgoedbeleid, waarmee we gericht kunnen sturen op wat we wel en niet willen behouden.

Vastgoed dient maatschappelijke doelen

Het grootste deel van het gemeentelijk vastgoed heeft een maatschappelijke functie. Deze gebouwen dragen bij aan sport, cultuur, onderwijs en ontmoeting. Tegelijk vraagt dat om een eerlijke afweging: welke voorzieningen vinden we belangrijk en wat mag dat kosten? Vastgoed is geen doel op zich, maar een middel om maatschappelijke doelen te bereiken. Dat betekent dat we bewuste keuzes maken en niet alles in stand kunnen houden.

De gemeente is geen vastgoedbeheerder

Het uitgangspunt is dat de gemeente terughoudend is in het bezitten en beheren van vastgoed. Waar dat kan, kiezen we voor privatisering, overdracht of andere vormen van beheer door gebruikers of maatschappelijke organisaties. Daarmee verminderen we risico's en structurele lasten. Tegelijk houden we ruimte om in specifieke gevallen vastgoed of grond in bezit te houden, bijvoorbeeld op strategische locaties of als dat noodzakelijk is voor publieke functies.

Opschonen en sturen

We brengen het gemeentelijk vastgoed volledig in beeld en maken inzichtelijk wat het kost en oplevert. Op basis daarvan maken we keuzes: behouden, herontwikkelen of afstoten. Daarbij kijken we kritisch naar bestaande situaties, waarin de gemeente financieel of juridisch betrokken is bij vastgoed van derden en brengen we deze waar mogelijk terug tot heldere en minder risicovolle constructies. We werken toe naar een overzichtelijke en beter beheersbare vastgoedportefeuille.

Voorzieningen en leefbaarheid

Voorzieningen zoals sportaccommodaties, buurthuizen en culturele gebouwen zijn belangrijk voor de leefbaarheid in de kernen. Tegelijk zijn ze vaak kostbaar. We maken hierin bewuste keuzes en kijken per voorziening wat de maatschappelijke waarde is en welke rol de gemeente daarbij heeft. Daarbij stimuleren we samenwerking, multifunctioneel gebruik en nieuwe vormen van beheer.

Cultuur, erfgoed en identiteit

Gebouwen en plekken met historische of culturele waarde dragen bij aan de identiteit van Twenterand en de eigenheid van onze dorpen. Die identiteit verschilt per dorp en vormt juist de kracht van Twenterand: van brinkdorpen en kanaaldorpen tot agrarische linten en kleinere kernen met een sterke gemeenschapszin. We willen deze verschillen zichtbaar houden en benutten in hoe we omgaan met vastgoed en gebiedsontwikkeling, waarbij we inwoners betrekken bij keuzes over behoud en ontwikkeling van beeldbepalende gebouwen.

We gaan zorgvuldig om met cultuurhistorisch waardevolle panden en dorpsgezichten. Niet alles hoeft behouden te blijven, maar we maken bewuste keuzes over wat kenmerkend is voor onze kernen. Waar mogelijk zetten we in op herbestemming, zodat gebouwen van waarde blijven voor de omgeving. Daarbij voorkomen we onnodig zware beschermingsregimes en zetten we erfgoed actief in bij recreatie, gebiedsontwikkeling en het verhaal van Twenterand.

Realistisch en uitvoerbaar

De opgaven rond vastgoed zijn financieel en organisatorisch complex. We kiezen daarom voor een realistische en stapsgewijze aanpak. Door gericht te investeren, af te stoten waar dat kan en beter te sturen op gebruik en kosten, werken we toe naar een vastgoedportefeuille die past bij de ambities én mogelijkheden van de gemeente.

Doelstellingen

- We stellen een integraal vastgoedbeleid vast en brengen de volledige vastgoedportefeuille in beeld.
- We verminderen het gemeentelijk vastgoed door waar mogelijk te privatiseren, over te dragen of af te stoten.
- We gaan zorgvuldig om met cultuurhistorisch waardevolle panden en dorpsgezichten en zetten erfgoed en streekidentiteit zichtbaar in bij gebiedsontwikkeling en recreatie.

Hoofdstuk 14 - Organisatie en dienstverlening

Een organisatie die past bij de opgaven

De rol van gemeenten is de afgelopen jaren sterk veranderd. Van uitvoering naar het oplossen van complexe maatschappelijke vraagstukken, vaak samen met anderen. Dat vraagt om een ambtelijke organisatie die robuust is in het dagelijkse werk en tegelijk wendbaar kan inspelen op nieuwe opgaven. We bouwen voort op de ingezette organisatieontwikkeling en werken verder aan duidelijke sturing, heldere verantwoordelijkheden en ruimte voor vakmanschap. Deze ontwikkeling is geen eenmalige verandering, maar vraagt om voortdurende aandacht en doorontwikkeling.

Robuust waar het moet, wendbaar waar het kan

Niet elke vraag is een opgave. We maken onderscheid tussen het reguliere werk dat betrouwbaar en efficiënt moet verlopen, en situaties waarin verkenning, afweging en samenwerking nodig zijn. We willen dat de organisatie de tijd neemt om eerst het 'wat' goed te begrijpen, voordat het 'hoe' wordt ingevuld. Zo voorkomen we dat er te snel wordt gehandeld en zorgen we voor betere besluiten. Dit vraagt blijvend om reflectie en bijstelling, omdat opgaven en verwachtingen blijven veranderen.

Investeren in mensen en kennis

We willen minder afhankelijk zijn van externe inhuur en meer gebruikmaken van de kennis en ervaring binnen de eigen organisatie. Dat is beter voor de kwaliteit, de continuïteit en de kosten. Daarom blijven we investeren in ontwikkeling, opleiding en goed werkgeverschap. Medewerkers krijgen ruimte om te groeien en verantwoordelijkheid te nemen. De professional staat centraal, met teamleiders die coachen en ondersteunen.

Dienstverlening en houding naar inwoners en ondernemers

Goede dienstverlening gaat niet alleen over systemen en procedures, maar vooral over houding en gedrag. Inwoners en ondernemers en andere partners willen duidelijkheid, bereikbaarheid en een reactie die op tijd komt. Soms is een telefoontje of een gesprek beter dan een brief. We verwachten dat afspraken worden nagekomen en signalen serieus worden genomen. Tegelijk zijn we eerlijk over wat wel en niet kan, zodat verwachtingen realistisch blijven.

Betrouwbaar en aanspreekbaar

We willen een organisatie die doet wat zij zegt en zegt wat zij doet. Dat vraagt om duidelijke keuzes, goede afstemming tussen bestuur en organisatie en aandacht voor samenwerking met partners buiten het gemeentehuis. Klachten en signalen van inwoners gebruiken we om te leren en te verbeteren. Zo werken we stap voor stap aan vertrouwen in een betrouwbare, professionele en mensgerichte overheid. Dat is geen eindpunt, maar een voortdurende opgave.

Doelstellingen

- We verbeteren de afhandeling van klachten.
- We verminderen de externe inhuur en versterken het behouden en ontwikkelen van kennis binnen de eigen organisatie.

